UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

3 päivänä lokakuuta 2013 *

Neljäs direktiivi 78/660/ETY — 2 artiklan 3 kohta — Oikean ja riittävän kuvan periaate — 2 artiklan 5 kohta — Poikkeamisvelvollisuus — 32 artikla — Historialliseen hankintamenoon perustuva arvostusmenetelmä — Todellista arvoa selvästi alhaisempi hankintahinta

Asiassa C-322/12,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Cour de cassation (Belgia) on esittänyt 1.6.2012 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.7.2012, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Belgian valtio

vastaan

GIMLE SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit E. Juhász ja C. Vajda (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— GIMLE SA, edustajinaan avocat R. Tournicourt ja avocat F. Lettany,

— Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs ja J.-C. Halleux,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Kemper,

— Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun ja J. Hottiaux,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä [EY 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan nojalla] 25.7.1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY (EYVL L 222, s. 11; jäljempänä neljäs direktiivi) 2 artiklan 3–5 kohdassa tarkoitetun periaatteen, jonka mukaan yhtiön varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta on annettava oikea ja riittävä kuva, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Belgian valtio ja GIMLE SA (jäljempänä GIMLE) ja jossa on kyse siitä, miten kirjanpidossa on kohdeltava sellaisten osakkeiden hankintaa, jotka myytiin edelleen kuukauden kuluttua niiden hankinnasta hintaan, joka oli 3 400 kertaa niiden hankintahintaa korkeampi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yhtiön varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

4. Jollei tämän direktiivin säännöksien soveltaminen riitä 3 kohdassa tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, on annettava lisätietoja.

5. Jos jonkin tämän direktiivin säännöksen soveltaminen poikkeustapauksissa johtaa ristiriitaan 3 kohdan kanssa, tuosta säännöksestä on poikettava, jotta voidaan antaa 3 kohdassa tarkoitettu oikea ja riittävä kuva. Poikkeamiset sekä selvitys niiden perusteluista ja vaikutuksista varoihin ja vastuisiin, rahoitusasemaan sekä tulokseen on ilmoitettava liitetiedoissa. Jäsenvaltiot voivat määritellä kyseiset poikkeustapaukset ja antaa tarvittavat erityissäännökset.”

4 Kyseisen direktiivin 31 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että tilinpäätöksissä ilmoitettavat erät arvostetaan seuraavia yleisiä periaatteita noudattaen:

– –

c) arvostuksessa on noudatettava varovaisuutta ja erityisesti:

aa) ainoastaan tilikauden loppuun mennessä toteutuneet voitot saadaan ilmoittaa tilinpäätöksessä,

– –”

5 Mainitun direktiivin 32 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tilinpäätöksessä ilmoitettavat erät arvostetaan noudattaen 34–42 artiklaa, joiden lähtökohtana on hankinta[hinta] ja tuotantokustannukset.”

Belgian oikeus

6 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohta on pantu täytäntöön kansallisessa oikeudessa yhtiöiden tilinpäätöksistä 8.10.1976 tehdyn kuninkaan päätöksen (arrêté royal relatif aux comptes annuels des entreprises, jäljempänä kuninkaan päätös), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasiassa 3 §:n 1 momentilla, 4 §:llä ja 16 §:n 1 momentilla.

7 Kuninkaan päätöksen 3 §:n 1 momentin mukaan tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

8 Kuninkaan päätöksen 4 §:ssä määrätään, että tilinpäätös on tehtävä sen säännösten mukaisesti ja että jos kyseisen päätöksen säännösten soveltaminen ei riitä täyttämään 3 §:ssä asetettuja edellytyksiä, tilinpäätöksen liitteessä on annettava lisätietoja.

9 Saman kuninkaan päätöksen 16 §:n 1 momentin mukaan poikkeustapauksessa, jossa mainitun pykälän sisältävässä luvussa säädettyjen arvostussääntöjen soveltaminen ei johda kyseisen päätöksen 3 §:n säännösten noudattamiseen, niistä on poikettava soveltamalla kyseistä 3 §:ää.

10 Kuninkaan päätöksen 20 §:ssä säädetään, että omaisuuserät on arvostettava ja merkittävä taseeseen niiden hankinta-arvon mukaisesti ja niihin liittyvien poistojen ja arvonalentumisvähennysten tekemisen jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16, 27, 27 bis ja 34 §:n säännösten soveltamista, ja että hankinta-arvolla tarkoitetaan joko kyseisen päätöksen 21 §:ssä määriteltyä hankintahintaa, sen 22 §:ssä määriteltyjä tuotantokustannuksia tai sen 23 §:ssä määriteltyä pääomasijoituksen arvoa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

11 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevät tosiseikat voidaan esittää lyhyesti seuraavalla tavalla.

12 A. Sjöwall ja B. Larsson, jotka molemmat ovat Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvia Ruotsin kansalaisia, perustivat 26.11.1998 Belgian oikeuden mukaisesti GIMLE-nimisen osakeyhtiön. GIMLEn toimialaan kuuluu muun muassa osuuksien omistaminen yhtiöissä ja niiden hoito.

13 GIMLE osti 27.11.1998 myös Sjöwallin Ruotsin oikeuden mukaan perustamalta TV-Shop Europe AB -nimiseltä yhtiöltä 50 osaketta 5 000 Ruotsin kruunun (SEK) hintaan, eli yhden osakkeen hinta oli 100 SEK. GIMLE myi nämä osakkeet 4.1.1999 eli 38 päivän kuluttua niiden hankinnasta Ruotsin oikeuden mukaan perustetulle Electronic Retailing AB -nimiselle yhtiölle 17 000 000 SEK:n hintaan, eli yhden osakkeen hinta oli 340 000 SEK. GIMLE kirjasi kirjanpitoonsa tämän myynnin perusteella 74 776 696 Belgian frangin (BEF) (1 853 668 euroa) suuruisen, kyseisten osakkeiden myyntihinnan ja hankintahinnan välisen erotuksen suuruisen luovutusvoiton.

14 Belgiassa tämäntyyppinen osakemyynnistä saatu luovutusvoitto oli kuitenkin vapautettu verosta, joten GIMLE ei ilmoittanut sitä verotettavana tulona verotusvuodelta 2000 (vuoden 1999 tulot) antamassaan yhteisöveroilmoituksessa.

15 Veroviranomaiset katsoivat 19.11.2002 päivätyssä oikaisupäätöksessä kuitenkin, että GIMLE oli saanut arvonnousun suuruisen verotettavan tulon pääasiassa kyseessä olevia osakkeita ostaessaan eli ”sen johdosta, että rahamääräinen omaisuuserä oli korvattu osakkeilla, joiden todellinen arvo on suurempi kuin maksettu hinta”. Veroviranomaiset menettelivät näin, koska katsoivat, että osakkeiden todellinen arvo niiden hankintahetkellä 27.11.1998 ei vastannut niiden hankintahintaa (100 SEK osakkeelta) vaan niiden 4.1.1999 toteutunutta jälleenmyyntihintaa (340 000 SEK osakkeelta). Näin ollen kyseiset viranomaiset katsoivat, että 74 776 696 BEF:in (1 853 668 euroa) suuruisesta arvonnoususta oli kannettava tuloveroa.

16 Tribunal de première instance de Bruxelles, jossa GIMLE oli nostanut kanteen 18.7.2003 tehdystä päätöksestä, jolla veroviranomaiset olivat hylänneet sen tekemän oikaisuvaatimuksen, otti kyseisen kanteen tutkittavaksi ja totesi sen perustelluksi. Kyseinen tuomioistuin määräsi näin ollen, että riidanalaista veroa oli huojennettava, ja se velvoitti Belgian valtion palauttamaan kaikki sen perusteettomasti kantamat summat viivästyskorkoineen.

17 Belgian valtion Cour d'appel de Bruxellesissa alimman oikeusasteen ratkaisusta tekemä valitus hylättiin. Kyseinen tuomioistuin ei kyseenalaistanut Belgian valtion tosiseikoista tekemän sen arvioinnin pätevyyttä, jonka mukaan pääasiassa kyseessä olevien osakkeiden hankintahinta oli huomattavasti pienempi kuin niiden 38 päivää myöhemmin saadun myyntihinnan ilmaisema todellinen arvo. Kyseinen tuomioistuin katsoi kuitenkin, ettei tällä arvioinnilla ollut merkitystä, koska GIMLEllä ei kuninkaan päätöksen 3 §:n 1 momentin, 4 §:n eikä 16 §:n 1 momentin perusteella ollut velvollisuutta kirjata kyseisiä osakkeita kirjanpitoonsa niiden tosiasiallisen arvon vaan niiden historiallisen hankintamenon mukaisesti. Se totesi erityisesti, että kyseisen päätöksen 16 §:n mukaan todellista arvoa oli sovellettava historiallisen hankintamenon sijasta vain niin kutsutuissa ”poikkeustapauksissa” ja että kyseisen päätöksen 4 §:n 2 momentin mukaan on mahdollista, että yritys antaa varoistaan ja vastuistaan oikean ja riittävän kuvan antamalla tilinpäätöksen liitteessä lisätietoja mutta ei kuitenkaan poikkea omaisuuden historialliseen hankintamenoon perustuvasta yhdenmukaisesta arvostussäännöstä. Cour d'appel de Bruxelles vahvisti näin ollen alimmassa oikeusasteessa tehdyn ratkaisun katsomalla, että Belgian valtio oli ollut väärässä ottaessaan huomioon 74 776 696 BEF:in suuruisen luovutusvoiton GIMLEn veroa laskiessaan.

18 Belgian valtio on tehnyt Cour d'appel de Bruxellesin tuomiosta kassaatiovalituksen ja väittää, ettei kuninkaan päätöksen 3 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä eikä 16 §:n 1 momentissa säädetä pelkästään, että tilinpäätöksen liitteessä on annettava lisätietoja, vaan että niillä tämän lisäksi velvoitetaan poikkeamaan periaatteesta, jonka mukaan omaisuus on kirjattava kirjanpitoon hankintahinnan mukaisesti, jos maksettu hinta – kuten pääasiassa – ei selvästikään vastaa kyseisen omaisuuden todellista arvoa ja antaa näin vääristyneen kuvan yrityksen varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

19 Koska Cour de cassation on katsonut, että Belgian valtion valitus edellyttää neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohdan tulkintaa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko – – neljännen – – direktiivin – – 2 artiklan [3–5 kohtaa] tulkittava siten, ettei niissä säädetä pelkästään, että tilinpäätöksen liitteessä on annettava lisätietoja, vaan että silloin kun maksettu hinta ei selvästikään vastaa kyseisen omaisuuden todellista arvoa ja antaa näin vääristyneen kuvan yrityksen varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta, niillä tämän lisäksi velvoitetaan poikkeamaan periaatteesta, jonka mukaan omaisuus on kirjattava kirjanpitoon hankintahinnan suuruisena, ja kirjaamaan kyseinen omaisuus välittömästi sen jälleenmyyntihintaan, jos tämä osoittaa sen todellisen arvon?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Unionin tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

20 GIMLE, Belgian ja Saksan hallitukset sekä Euroopan komissio ovat esittäneet asiassa kirjallisia huomautuksia. GIMLE, Saksan hallitus ja komissio katsovat, että kysymykseen on vastattava kieltävästi. Vain Belgian hallitus on esittänyt päinvastaisen kannan.

21 GIMLE ja Saksan hallitus korostavat, että neljännen direktiivin 32 artiklassa säädetty arvostusmenetelmä perustuu omaisuuden historialliseen hankintamenoon, jonka osoittaa sen hankintahinta tai tuotantokustannukset. Ne lisäävät, että kyseisestä menetelmästä voidaan poiketa vain mainitun direktiivin 33 artiklassa tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa.

22 Komissio viittaa asiassa C-234/94, Tomberger, 27.6.1996 annettuun tuomioon (Kok., s. I-3133, 17 kohta) ja asiassa C-275/97, DE + ES Bauunternehmung, 14.9.1999 annettuun tuomioon (Kok., s. I-5331, 26 kohta) ja muistuttaa, että neljännen direktiivin 2 artiklan 3 kohdasta ilmenevä oikean ja riittävän kuvan periaate on keskeinen tavoite mainitussa direktiivissä. Unionin tuomioistuimelle huomautuksia esittäneet asianomaiset eivät kuitenkaan ole yhtä mieltä mainitun direktiivin 2 artiklan 5 kohdan, jossa säädetään velvollisuudesta poiketa tämän direktiivin säännöksestä, jos sen soveltaminen poikkeustapauksissa johtaa ristiriitaan oikean ja riittävän kuvan periaatteen kanssa, soveltamisalasta.

23 GIMLE, Saksan hallitus ja komissio väittävät, ettei omaisuuden hankkimista sen todellisen arvon alittavaan hintaan voida pitää sellaisena neljännen direktiivin 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna ”poikkeustapauksena”, joka oikeuttaisi poikkeamaan kyseisen direktiivin 32 artiklassa olevasta periaatteesta, jonka mukaan arvostus on tehtävä historiallisen hankintamenon perusteella. GIMLE korostaa tässä suhteessa sitä, että koska unionin lainsäätäjä on valinnut historialliseen hankintamenoon perustuvan menetelmän, tästä seuraa välttämättä, että yritysten kirjanpidossa on arvostuksia, jotka vain harvoin vastaavat omaisuuserien todellista arvoa. Saksan hallitus lisää tähän, että kyseinen menetelmä johtaa vääjäämättä joskus merkittävienkin piilovarausten syntymiseen, kun hankintahinta on omaisuuden todellista arvoa pienempi, mutta että tällaiset piilovaraukset ovat kyseisen direktiivin 31 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun varovaisuusperiaatteen mukaisia.

24 Belgian hallitus sitä vastoin katsoo, että neljännen direktiivin 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu poikkeustapauksen käsite kattaa tilanteen, jossa omaisuuden hankintahinta on – kuten pääasiassa – selvästi sen todellista arvoa pienempi, koska hankintahinnan käyttäminen antaisi väärän kuvan yrityksen rahoitusasemasta. Belgian hallitus viittaa tältä osin analogisesti edellä mainitussa asiassa DE + ES Bauunternehmung annetun tuomion 32 kohtaan, jossa on sen mukaan katsottu, että neljännen direktiivin 31 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut ”poikkeustapaukset” ovat sellaisia tapauksia, joissa erillinen arvostus ei antaisi mahdollisimman oikeaa ja riittävää kuvaa asianomaisen yhtiön todellisesta rahoitusasemasta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

25 Kansallinen tuomioistuin kysyy ennakkoratkaisukysymyksessään pääasiallisesti, edellyttääkö neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohdasta ilmenevä oikean ja riittävän kuvan periaate poikkeamista kyseisen direktiivin 32 artiklassa ilmaistusta periaatteesta, jonka mukaan omaisuus on arvostettava sen hankintahinnan tai tuotantokustannusten perusteella siten, että se arvostetaan sen todellisen arvon perusteella, kun kyseisen omaisuuden hankintahinta tai tuotantokustannukset ovat selvästi kyseisen omaisuuden todellista arvoa pienemmät.

26 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa on kyse siitä, miten kirjanpidossa on kohdeltava sellaisten osakkeiden hankintaa, jotka jälleenmyytiin kuukauden kuluttua niiden hankinnasta hintaan, joka oli 3 400 kertaa niiden hankintahintaa suurempi.

27 Kyseisestä pyynnöstä ilmenee myös, että pääasia liittyy verotukseen, koska se, että osakkeiden kirjaaminen kirjanpitoon sen todellisen arvon mukaisesti, joka niillä oli niiden hankinta-ajankohtana, mahdollistaisi sen, että Belgian viranomaiset voisivat verottaa kyseistä yhtiötä arvonnoususta, joka on muodostunut näiden osakkeiden todellisen arvon ja niiden hankintahinnan välisestä erotuksesta.

28 Oikeuskäytännössä on jo tältä osin täsmennetty, ettei neljännellä direktiivillä ole tarkoitus vahvistaa niitä edellytyksiä, joilla yhtiöiden tilinpäätöksiä voidaan käyttää tai on käytettävä perustana silloin, kun jäsenvaltioiden veroviranomaiset määrittävät verojen – kuten nyt kyseessä olevan yhteisöveron – laskentaperustetta ja määrää. Toisaalta sitä mahdollisuutta, että jäsenvaltiot tukeutuvat tilinpäätöksiin verotustarkoituksessa, ei ole myöskään suljettu pois (asia C-306/99, BIAO, tuomio 7.1.2003, Kok., s. I-1, 70 kohta), eikä missään neljännen direktiivin säännöksessä kielletä jäsenvaltioita korjaamasta verotuksessa kyseisen direktiivin kirjanpitosäännöksistä aiheutuvia seurauksia sellaisen verotettavan voiton määrittämiseksi, joka olisi lähempänä taloudellista todellisuutta.

29 On muistutettava, että neljännellä direktiivillä pyritään osakkaiden ja kolmansien suojaamiseksi sovittamaan yhteen erityisesti niitä kansallisia säännöksiä, jotka koskevat tilinpäätösten ja toimintakertomusten esittämistä ja sisältöä sekä arvostusmenetelmiä. Tässä tarkoituksessa sillä pyritään sen kolmannen perustelukappaleen mukaan säätämään ainoastaan niistä vähimmäisvaatimuksista, jotka koskevat yhtiöiden julkistamien taloudellisten tietojen laajuutta (em. asia BIAO, tuomion 69 kohta).

30 Neljännessä direktiivissä perustetaan tilinpäätösten sisällön yhdenmukaistaminen ”oikean ja riittävän kuvan” periaatteeseen, jonka noudattaminen on kyseisen direktiivin keskeisenä tavoitteena (em. asia Tomberger, tuomion 17 kohta; em. asia DE + ES Bauunternehmung, tuomion 26 kohta ja em. asia BIAO, tuomion 72 kohta). Tämän kyseisen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohdasta ilmenevän periaatteen mukaan tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yhtiön varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

31 Neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohta, jossa oikean ja riittävän kuvan periaate ilmaistaan, kuuluu direktiivin 1 jaksoon, jonka otsikko on ”Yleiset säännökset”. Kyseisen direktiivin 7 jaksossa, jonka otsikko on ”Arvostamista koskevat säännökset”, määritetään tilinpäätöksessä ilmoitettavien erien arvostamista koskevat säännöt ja niiden joukossa saman direktiivin 31 artiklassa säädetyt yleiset periaatteet.

32 Oikeuskäytännössä on jo täsmennetty, että oikean ja riittävän kuvan periaatteen soveltamisessa on noudatettava – mikäli mahdollista – neljännen direktiivin 31 artiklassa säädettyjä yleisiä periaatteita, joista erityisen merkityksellinen on 31 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty varovaisuusperiaate (em. asia Tomberger, tuomion 18 kohta).

33 Neljännen direktiivin 31 artiklan 1 kohdan c alakohdan, jossa varovaisuusperiaatteesta säädetään, perusteella oikean ja riittävän kuvan periaatteen noudattaminen varmistetaan siten, että huomioon otetaan kaikki kyseiseen tilikauteen todellisuudessa liittyvät seikat, kuten toteutuneet voitot, kulut, tuotot, vastuut ja menetykset (em. asia Tomberger, tuomion 22 kohta ja em. asia BIAO, tuomion 123 kohta). Kyseisen 1 kohdan c alakohdan aa alakohdassa säädetään erityisesti, että ainoastaan tilikauden loppuun mennessä toteutuneet voitot saadaan ilmoittaa tilinpäätöksessä.

34 Oikean ja riittävän kuvan periaate on ymmärrettävä myös neljännen direktiivin 32 artiklassa säädetyn sen periaatteen valossa, jonka mukaan tilinpäätöksessä ilmoitettavat erät arvostetaan lähtökohtaisesti omaisuuden hankintahinnan ja tuotantokustannusten perusteella.

35 Kyseisen säännöksen perusteella sen oikean ja riittävän kuvan, joka yhtiön tilinpäätöksessä on annettava, lähtökohtana ei ole omaisuuden arvostaminen sen todelliseen arvoon vaan sen historiallisen hankintamenon mukaisesti.

36 On totta, että neljännen direktiivin 2 artiklan 5 kohdassa säädetään, että jos jonkin kyseisen direktiivin säännöksen soveltaminen poikkeustapauksissa johtaa ristiriitaan mainitun 2 artiklan 3 kohdan kanssa, tuosta säännöksestä on poikettava, jotta voidaan antaa 3 kohdassa tarkoitettu oikea ja riittävä kuva.

37 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 5 kohdan nojalla on siis odotettavissa, että poikkeustapauksissa on syytä poiketa saman direktiivin 32 artiklasta, jonka mukaan omaisuus on arvostettava hankintahinnan tai tuotantokustannusten perusteella, jos kyseisen menetelmän soveltaminen johtaisi virheellisen kuvan antamiseen yhtiön varoista ja vastuista, rahoitusasemasta sekä tuloksesta.

38 On kuitenkin todettava, ettei – kuten GIMLE, Saksan hallitus ja komissio korostavat – omaisuuden aliarvostamista yhtiön tilinpäätöksessä voida sellaisenaan pitää neljännen direktiivin 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuna ”poikkeustapauksena”.

39 Se, että yhtiöt mahdollisesti aliarvostavat tietyn omaisuuden tilinpäätöksissään tilanteessa, jossa omaisuuden hankinta-arvo alittaa sen todellisen arvon, on vain välttämätön seuraus unionin lainsäätäjän neljännen direktiivin 32 artiklassa tekemästä valinnasta, kun se on omaisuuden todelliseen arvoon perustuvan arvostusmenetelmän sijasta valinnut sen historialliseen hankintamenoon perustuvan arvostusmenetelmän.

40 Lisäksi on niin – kuten Saksan hallitus korostaa –, että yhtiön tilinpäätöksessä tehty osakkeiden kaltaisen tietyn omaisuuden aliarvostaminen siten, että se on arvostettu hankintahinnan tai tuotantokustannusten perusteella, on neljännen direktiivin 31 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyn varovaisuusperiaatteen mukaista. Jos tällainen omaisuus arvostettaisiin todelliseen arvoonsa, yhtiön tilinpäätös osoittaisi kyseisen omaisuuden todellisen arvon ja sen hankinta-arvon välisen erotuksen suuruista arvonnousua, ja tämä olisi ristiriidassa kyseisen direktiivin 31 artiklan artiklan 1 kohdan c alakohdan aa alakohdan kanssa, jonka mukaan ainoastaan tilikauden loppuun mennessä toteutuneet voitot saadaan ilmoittaa tilinpäätöksessä.

41 Komissio toteaa toisaalta aiheellisesti, ettei Belgian valtio ollut pääasiassa kyseessä olevien liiketoimien suorittamisajankohtana antanut neljännen direktiivin 2 artiklan 5 kohdan tai 33 artiklan perusteella valinnaisia säännöksiä. Komissio toteaa myös aivan oikein, että yhtiöllä, joka tietää varmasti saavansa merkittävän voiton omaisuuden tulevasta jälleenmyynnistä saatujen sitoumusten vuoksi, on kyseisen direktiivin 2 artiklan 4 kohdan nojalla velvollisuus antaa siitä lisätietoja.

42 Kaiken edellä esitetyn nojalla esitettyyn kysymykseen on vastattava siten, ettei neljännen direktiivin 2 artiklan 3–5 kohdassa säädetty oikean ja riittävän kuvan periaate salli poikkeamista kyseisen direktiivin 32 artiklassa ilmaistusta periaatteesta, jonka mukaan omaisuus on arvostettava sen hankintahinnan tai tuotantokustannusten perusteella siten, että se arvostettaisiin sen todellisen arvon perusteella, kun kyseisen omaisuuden hankintahinta tai tuotantokustannukset ovat selvästi osakkeiden todellista arvoa pienemmät.

Oikeudenkäyntikulut

43 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä [EY 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan nojalla] 25.7.1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY 2 artiklan 3–5 kohdassa säädetty oikean ja riittävän kuvan periaate ei salli poikkeamista kyseisen direktiivin 32 artiklassa ilmaistusta periaatteesta, jonka mukaan omaisuus on arvostettava sen hankintahinnan tai

tuotantokustannusten perusteella siten, että se arvostettaisiin sen todellisen arvon perusteella, kun kyseisen omaisuuden hankintahinta tai tuotantokustannukset ovat selvästi osakkeiden todellista arvoa pienemmät.

Allekirjoitukset